

ZÁRÓJELENTÉS

a

Paks

Városi Művelődési Központ bővítése és felújítása
tervpályázatának bírálatáról

1. A tervpályázat pontos címe:

**PAKS VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT BŐVÍTÉSÉNEK ÉS
FELÚJÍTÁSÁNAK TERVPÁLYÁZATA**

2. A tervpályázat célja:

Ma már differenciáltabban ítéljük meg a hazai iparosított építészet 1960-as, 1970-es években elért építészeti eredményeit (jó és rossz értelemben egyaránt), és talán többet tudunk a lakótelepek városépítészeti, szociológiai következményeivel kapcsolatban is, de még mindig keressük a megfelelő eszközöket a továbblépéshez. A Kiíró meggyőződése szerint a tervezési helyszín, és annak környezete olyan építészeti, környezeti értékeket rejt, melyek kiinduló-pontjai lehetnek egy új típusú városi lét megteremtésének, és megfelelő építészeti eszközökkel, átalakításokkal és kiegészítésekkel alkalmassá tehetők a következő generációk közösségi igényeinek helyes motiválására és kielégítésére.

A Balázs Csaba által a 70-es évek közepén tervezett Városi Művelődési Központ a paksi kulturális élet legfőbb színtere. A Lakótelep Központi Tér megújításának előkészítése a 2007-ben lebonyolított tervpályázat alapján elindult, a tervezés folyik. A térrel együtt tervezi a város a közösségi terek komplex újrafogalmazását, ilyen módon hozva létre egy inspiratív, a lakosságot kreatív együttműködésre készítő együttest. Ennek keretében kell újra fogalmazni a Városi Művelődési Központ épületének

- környezeti kapcsolatait,
- belső funkcionális kapcsolatait,
- az egyes működési egységek belső elrendezését,
- a hiányzó alapterületek elhelyezésének, kialakításának lehetőségét,
- a bővítmények építészeti feltételeinek módját,
- az esélyegyenlőség teljes körű megteremtését,
- a felújítás építészeti, műszaki és infrastrukturális tartalmát,
- a létesítmény új arculatát,
- az üzemeltetés korszerű feltételeit, eszközrendszerét.

A komplex szemléletű gondolkodást azért is megköveteli a feladat, mert az együttes új és értékes minősége az építészeti, a térrendezési, a kertészeti problémák kezelése mellett, csak a kulturális és az üzemeltetési szempontok egyidejű, és magas színvonalú érvényesülésével valósulhat meg.

3. A tervpályázat tárgya:

A Városi Művelődési Központ 1978-ban üzembe helyezett intézménye mára több elemében már elavult, korszerűtlen. A jelenlegi terei, egyes helyeken funkcionális kapcsolatai, berendezései, technikai kiszolgáló művei korlátozzák a használat módját és a használók körét, valamint a szakmai és közművelődési lehetőségek kínálatát.

A Kiíró tervi javaslatokat vár a létesítmény fizikai és szellemi megújításához és az újonnan telepített funkciók megépítéséhez, melyek alapján kiválasztja a megfelelő építészeti megoldást és építész tervezőt az engedélyezési tervek elkészítésére.

4. A tervpályázat jellege, formája:

- a) A tervpályázat jellege: MEGHÍVÁSOS
- b) A tervpályázati eljárás formája: A Közbeszerzési törvény IV. rész, valamint a tervpályázati eljárások részletes szabályairól szóló 137/2004. (IV. 29.) számú Korm. rendelet III. fejezete szerinti EGYSZERŰ TERVPÁLYÁZATI ELJÁRÁS
- c) A tervpályázat: TITKOS

5. A lebonyolítás rövid ismertetése, a pályaművek száma és állapota:

Paks Város Önkormányzata, mint a tervpályázat kiírója 2008. februárjában, meghívásos, titkos tervpályázatot hirdetett.

2008. február 22-én helyszíni bejárás történt a meghívott pályázókkal. A helyszíni bejárásról készült emlékeztetők megküldésre kerültek. A bejárást követően a pályázókban felmerült kérdéseket a kiíró megválaszolta.

A kiírásban megadott postára adási határidőig (2008. április 30. 24:00 óráig) négyen nyújtották be tervpályázatukat.

A pályázatok állapotát, tartalmát a bontási jegyzőkönyv ismerteti. Valamennyi pályázat megfelelt a tartalmi és formai előírásoknak, így kivétel nélkül érvényesek voltak.

6. A tervpályázati kiírás szerinti előírások betartása:

Az előírások maradéktalan betartásáról a bíráló bizottság gondoskodott.

7. A pályaművek értékelési szempontjai:

Főbb bírálati szempontok:

- a létesítmény és a városkép korszerű eszközökkel való továbbépítése a tervezési program alapján,
- a kulturális tartalom és a korszerű építészet új összhangjának megteremtése,
- a gazdaságos üzemeltetés és a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevétele,
- az akadálymentes közlekedés és az esélyegyenlőség biztosítása,
- magas szintű, komplex és érzékeny építészeti megoldás bemutatása.

8. A tervpályázat eredményének összefoglaló értékelése:

A meghívásos tervpályázatot a Bíráló Bizottság végső soron eredményesnek ítélte, ezt azonban első sorban a nyertes 4. számú pályázatnak lehet köszönni. A kiíró leg-alapvetőbb szempontját, nevezetesen a továbbtervezésre alkalmas tervjavaslat és tervező kiválasztását, kizárólag ez a pályázat testesítette meg. A beérkezett további pályamunkák - bár önálló, és karakteres építészeti gondolatokat fogalmaztak meg – nem mutattak fel olyan megoldást, mely a további munkákhoz megbízható alapot teremtené.

Megállapítható, hogy a kiírásban megfogalmazott tervezési program jó funkcionális kapcsolatokkal, korszerű építészeti eszközökkel megvalósítható. A pályázók azonban lényegében kivétel nélkül kiléptek a tervezési terület kereteiből, továbbá általában eltértek a kiíró által sugalmazott fejlesztési irányoktól. Az eltéréseket a Kiíró nem tiltotta, azokat a bíráló tárgyává tette, tehát a BB ezen megfontolás mentén kellett döntsön az újszerű megfogalmazásokról. Tanulsgként levonható volt, hogy a Kiíró eredeti elképzeléséhez képest van jó, illetve jobb másik megoldás. A bíráló eredményeként pedig rögzíthető, hogy a 4. számú pályázat által javasolt északi irányú fejlesztés sok tekintetben kedvezőbb, mint az eredeti elvárás.

9. Az egyes pályaművekről kialakított részletes szakmai bírálat:

1. sorszámú pályázat

Kevés eszközzel dolgozó, halkszavú, racionális, vázlatosan kidolgozott terv. Ha az ábrázolásnál használt színezés nem lenne, még érzelemmentesnek is nevezhető lenne. Helyzetértékelése és állításai helytállóak, de következtetései, megoldásai nem hihetőek.

Alapkonceptiója az integrálás, tehát a meglevő lehetőségek intenzív kihasználása. Ennek okán nem lép ki a jelenlegi épület alaprajzi kereteiből, bővítést csak az emelet teljes kiépítésével biztosít.

A főbb funkcionális egységeket jól helyezi el, de azok részei, egymással való kapcsolatuk, közösségi terek felé való nyitásuk sok kérdést vet fel. A könyvtár és információs részleg együttműködése nem felel meg a kiírói elvárásoknak. A közlekedési rendszer önmagában tiszta, de leegyszerűsítése túlzott, és nem biztosítja az épület differenciált működését. A próbatermek független megközelítése csak a személyzeti bejáraton lehetséges, az alsó szint gyakorlatilag süketté válik a közterület forgalmas tengelye felé, és az ifjúsági klub is egy oldalsó bejáratot kap csak, minden belső kapcsolódási lehetőség nélkül. A főbejáratú tengely elmozdítása indokolt, de a környezettel való együttműködés végképp nem kap bizonyítást.

A javaslat a sűrített tartalom miatt feltehetően gazdaságos kivitelezésű és üzemeltetésű lehet, ám ennek komoly ára a szigorú keretek közé szorított funkcionális tartalom, kevés nyitottságot biztosító (bár transzparensnek mondott) külső kép. Komoly elméleti vita alapja lehetne a terv kapcsán a minimális és az optimális határvonalának elemzése.

Az épületen belül az akadálymentes közlekedés lehetséges, e tekintetben a szikár logikával vezetett közlekedési vonalak valóban kevés kalandot jelentenek.

A terv erénye a komplex gondolkodás, ami azonban nem párosul érzékenységgel. A részletekben rejtőzködő gondolatok sajnos a vázlatos kidolgozás miatt rejtve maradtak, a bírálók a továbbgondoláshoz kevés támpontot kaptak.

A tervet a benne megfogalmazott önálló gondolatok miatt a Bíráló Bizottság 3. díjban részesítette.

2. sorszámú pályázat

A terv vezérgondolata a nyitottság, amely építészeti és morális értelemben is tetten érhető a tervezők gondolkodásában. A téri gondolkodás határa nem az épület kontúr, hanem a köztér, ami lehet épületen belül és túl is. A külső és belső publikus terek átjárhatók, fizikailag vagy csak vizuálisan.

A művelődési központ majdani funkcióit egy nagyvonalúan fogalmazott, szépen tagolt, háromszintes előcsarnok, foyér szervezi, amely egyúttal a használat szabadságát kínálja téri és funkcionális értelemben. Jó és logikus gondolat, hogy az alsó szinten az ifjúsági klub és a kávézó a park kapcsolattal egy egységként, némileg külön térrészt képez, lehetővé téve ezzel a térben és időben történő elhatárolását az épület többi részétől.

Az egyes funkciócsoportok logikus elrendezése feszes zárt rendszereket képez. Az alaprajzok vázlatos kidolgozottsága mellett is látható az alaposság és átgondoltság, a közlekedők, lépcsők erős belső rendet mutatnak. Ez a szigorú logika fordul kissé visszajára a harmadik szinten, ahol a központi tér legkisebb felületéről, a galériáról nyílnak a legnagyobb tömegeket befogadó termek, amelyek egyidejű használata logikusan bekövetkező esemény.

A tervezők a meglévő épület UNIVÁZ szerkezetére, mint csontvázra tekintenek, amelyet a bővítéssel továbbépítenek, és ezt a gondolatot a homlokzat tagolásával hangsúlyozzák. Ennek eredményeként létrejövő harmonikus arányú jól olvasható épülettömeg igazolja a gondolkodás helyességét.

A tervet a Bíráló Bizottság a karakteresen önálló építészeti gondolatai miatt 3. díjban részesíti.

3. sorszámú pályázat

Roppant ellentmondásos pályázat. A műleírásban megfogalmazott koncepció tiszteletre méltó attitűdöt vázol, amennyiben a meglévő építészeti karakter megtartását, mint kultúrtörténeti érték megóvását javasolja. Szándéka szerint a „bővítmény” építészeti karaktere, térbeli rendje új kontextusba helyezi a meglévő, megmaradó épületet.

E célt a pályázók elérték, azonban az eredmény több szempontból is kérdéses.

Az új épületrész nem kapcsolódik szervesen a meglévő házhoz. A kemény, határozott bővítés, amely új rendet kíván kialakítani, teljes mértékben elbizonytalanítja a megmaradó épület (egyébként tiszteletben tartani, óvni kívánt) homlokzati rendjét, léptékét. Az alkalmazott homlokzati struktúra, a „minta-szerű” anyaghasználat és a nyílászárók mérete, elhelyezése lépték-zavarossá teszi a kialakuló új együttest.

Különösen a homlokzati rajzokon érzékelhető a megmaradó házrészek makett-szerűvé válása.

Az épület bővítése részben a javasolt bővítési irányba, részben előre történik. Az új próbatermi „szárny” működőképes, azonban a közlekedők között elhelyezett öltözők

„kényszerforgalma” erősen túldimenzionált megoldás. Nagyobb problémát jelent, hogy ez a blokk nem működtethető a ház többi részétől függetlenül, hiszen vagy a szakköri helyiségeken keresztül, vagy a földszinti foyer-en keresztül érhető csak el.

Az új épületrész másik hangsúlyos része az előre történő bővítés, mely az új főbejáratot jelöli ki. A meglévő „hangsúlyosan tengelyes bejárat” helyett új, aszimmetrikusan elhelyezett bejáratot jelöl ki. Az új bejárat az épület előtti tér rendszerét tekintve méltatlan módon oldalra szorul.

Az új előcsarnok valóban képes új belső téri rendet, hierarchiát kialakítani, azonban a szintek közötti kapcsolat sok bizonytalanságot hordoz. Nem szerencsés a megérkezés irányával szembe forduló lépcsőelhelyezés, teljesen esetleges a felvonó pozíciója.

Szimpatikus a szakköri tevékenységek egybefolyó térsora, de kérdés, hogyan kapcsolódhat ez a park felőli bejáratához, illetve az egybenyitott légtérrel a földszinti előcsarnokhoz. Az ifjúsági klub kissé eldugott helyre került.

Egyes hasznosítható javaslatai miatt a pályamunkát a Bíráló Bizottság megvételben részesítette.

4. sorszámú pályázat

A terv első olvasatban tisztán artikulált, egyértelmű alapvetésekkel. Az átjárható kapu motívum meggyőzte a zsűrit, nem annyira jelszerűsége okán, inkább, mert tiszta helyzetet teremt. Tiszteletben tartja a meglévő házat, nagyvonalúan megoldja átértelmezését. Erősíti a középület közösség teremtő jellegét, reprezentatív távolságtartás nem jellemzi.

Közelebbről szemlélve a tervet, e tiszta szerkesztést következetesen végigvezeti az épületen. A szerkezetileg és vizuálisan leválasztott új tömeg működésében is képes önálló életre, mely szempont fontossá vált az értékelésben. Arányos a régi és új épület kapcsolatának üveg fedése, mely a közlekedési rendszert indokoltan fordítja át kelet-nyugati irányúvá, nagyvonalúan összenyitott tereket képezve. Szép gondolat az új tömeg kávézó-terasszal hangsúlyozott leválasztása. A modell csalóka módon érzékelteti a keleti fedett nyitott tér beépítését, zárt tömeget sugallva, mivel az valójában üveggel lehatárolt. Kulcsfontosságú az új tömeg léptéktelenítő karaktere, mely fontos, hogy a továbbtervezésnél részleteiben is megőrizze erejét. A grafika a régi és az új homlokzat együttállását kissé elfedi, de a továbbtervezésnél érdemes lenne foglalkozni e problémával, ami felveti a régi épület átfésülését, frissítését részleteiben is. Ez érthető módon, jelen rajzi léptékből nem olvasható ki, viszont nagy jelentőséggel bír.

Funkcionálisan elemezve a tervet adódtak hiányosságok, melyeket a zsűri úgy értékelt, hogy kijavíthatóak, a koncepció sérülése nélkül. A műhelyek cellás, folyosós jellegét érdemes lenne a 3. pályaműhöz hasonlóan, egy térben megoldani, s egyúttal kiszabadítani az ifjúsági klubot zárvány helyzetéből. A gazdasági feltöltés liftjét érdemes lenne az első emeletig feljuttatni, hogy a catering funkciót kiszolgálja. A ruhatár megjelenése átgondolandó.

A többfunkciós rendezvény terem bővítmény épületben való földszinti elhelyezése és a külön működés lehetősége felülírta a kiírás felvetését, a felső szinti kialakításra.

Az új tömeg megjelenése, grafikai ábrázolása sokat sejtető, további kidolgozására a zsűri előzetes bizalmat szavazott.

A tervpályázat legizgalmasabb kérdésére, miszerint hogyan lehet viselkedni mai eszközökkel egy bővítéskor, e pályamű érzékeny választ adott. Bár arról nem győzött meg, hogy más viselkedésmód nem képzelhető el ezen a helyen, de képes volt a már megtervezett környezettel szemben egy jobb alapállást megfogalmazni, logikájának helyességéről meggyőzni a BB-t. Talán érdemes lenne még kihasználni ezt az új helyzetet arra, hogy a környezetével való kapcsolatát erősítse.

A tervet a Bíráló Bizottság a magas színvonalú, érzékeny és komplex megoldása miatt 1. díjban részesíti és továbbtervezésre javasolja.

10. A pályaművek rangsorolása:

1. díj:	4. számú pályamű 500.000,- Ft pályázati díj (az összeg ÁFÁ-val értendő)
3. díj:	1. számú pályamű 200.000,- Ft pályázati díj (az összeg ÁFÁ-val értendő)
3. díj:	2. számú pályamű 200.000,- Ft pályázati díj (az összeg ÁFÁ-val értendő)
Megvétél:	3. számú pályamű 100.000,- Ft pályázati díj (az összeg ÁFÁ-val értendő)

11. A tervpályázat hasznosításának módjára, a továbbtervezésre tett ajánlások:

A továbbtervezésre javasolt megoldás bizonyos vonatkozásban nagyobb beruházási feladatot rendel a „bővítmény” épületrészhez, hiszen ezzel együtt az előcsarnok átépítését is elvégzi. Ennek nyeresége azonban éppen ebben rejlik, hiszen az új építésű résszel együtt új arculatot kap az egész létesítmény, miközben a meglévő épület nagyobbik részén „csak” belső átalakítási és felújítási munkákat javasol a pályázó. Az önálló megközelítésű előadótermet, próbatermeket és öltözőket tartalmazó karakteres tömeg egyúttal kapuzata, fogadótere az épületnek.

A bíráló bizottság javasolja, hogy a kiíró a nyertesnek nyilvánított 4. számú pályázóval kössön szerződést a tervezési feladatra, az alábbi szempontok figyelembevételével.

Az alsó szinten meg kell vizsgálni az ifjúsági klub keleti oldali nyitásának lehetőségét. A szakköri helyiségeknél javasolható a 3. számú pályázat összenyitott tere, melyet a szertárak, vagy mobiliák tagolnak zónákra. Ez a megoldás helytakarékosabb, és a foglalkozások közötti képletes és valós átjárhatóságot is megadja.

Általánosságban biztosítani kell a belső személyzeti és anyag mozgás útvonalait. Ebben a vonatkozásban részletes egyeztetéseken kell tisztázni az ellátáshoz tartozó árufeltöltési igényeket (büfé, tálalók), a személyzeti felvonó helyzetét.

Meg kell vizsgálni a színházterem nyugati oldalán a vendég közlekedést. Nem látszik előnyösnek az összes néző emeletre való felvitele, és a középső szinttől való elválasztása.

Az emeleti kiállítótér zavartalan berendezését, használatát biztosítani kell. Vizsgálandó a régi (különösen a nyugati oldali) lépcsőházak létjogosultsága, terének esetleges felszabadítása. Ezzel kapcsolatban felmerülhet a bővítmény lépcsőjének tovább vezetése is.

A homlokzati kommunikációs reklám gondolata szép, helyét és technikáját végig kell gondolni.

A meglévő épületrészek homlokzati áttervezésénél a megoldásoknak a megújulást szintén tükrözni kell.

Paks, 2008. május 14.

BORÍTÉKBONTÁSI JEGYZŐKÖNYV

Készült: a Paksi Polgármesteri Hivatal földszinti nagytermében
2008. május 14-én, a pályaművek bírálatát, értékelését követően

Jelen vannak:

Bírálóbizottság részéről:

Barnabás István	elnök
Klenk Csaba	társelnök
Pelényi Margit	bírálóbizottság tagja
Lévai Tamás	bírálóbizottság tagja
Horváth András	szakmai titkár
Dr. Blazsek Balázs	jogi szakértő
Hum Ferenc	beruházási szakértő
Müller Mária	építész, építési szakértő
Darócziné Szalai Edit	Paksi Közművelődési Kht. ügyvezető igazgatója

Tárgy: **II/699/2008. számú „Paks Városi Művelődési Központ bővítése és felújítása”** elnevezésű egyszerű tervpályázati eljárás során benyújtott pályaművekhez csatolt lezárt borítékok bontása

A bíráló bizottságnak a bírálati munkáról, tervpályázat lebonyolításáról, értékelésről, a pályaművek rangsorolásáról, valamint a díjakról és a megvételekről hozott döntéséről készült folyamatos jegyzőkönyv és a zárójelentés elkészítése és aláírása után a zárt borítékok felbontására került sor, melyek alapján az alábbiak állapíthatók meg:

Az 1. számú pályamű tervezői: U. Nagy Gábor Építészműterem SZOMBATHELY
U. Nagy Gábor
Csuport Krisztina
Szánthó József
Villányi Norbert
Bukits Zoltán
Lukács Árpád
Bognár László

A 2. számú pályamű tervezői: M-TEAMPANNON Kft SZENTENDRE
Golda János
Albel Éva
Antal Máté
Sándor Gergely
Munkatárs: Somogyi Krisztina

A 3. számú pályamű tervezői: Török és Balázs Építészeti Kft. BUDAPEST
Balázs Mihály
Kelner Krisztián
Kuti István
Debreczeni András

A 4. számú pályamű tervezői: Építész Stúdió Kft. BUDAPEST
Cságoly Ferenc
Borsos Melinda
Dobos András
Galambos Miklós
Koós Marianna

K. m. f.